

Yleistä hevosen hammashoidosta

Hevosen hampaiden anatomia poikkeaa täysin esimerkiksi ihmisen tai koiran hampaiden rakenteesta. Säännöllinen hammasterveydestä huolehtiminen kuuluu jokaisen hevosen perusterveydenhuoltoon, samoin kuten esimerkiksi kengitys. Hevosen hampaat kasvavat koko sen eliniän. Ne myös kuluvat jatkuvasti vähän kerrallaan hevosen pureskellessa karkearehua. Useimmiten kuluma ei kuitenkaan ole täydellinen, ja täysin normaalipurentaisenkin hevosen hampaiden reunoille muodostuu ajan kuluessa kiillepiikkejä.

Terävät hammaspiikit suussa aiheuttavat hevoselle kipua. Ne voivat myös vaurioittaa posken limakalvoa ja kielen tyvää. Hoitamattoman hammaskaluston seurauksena syöminen voi vaikeutua ja näin ollen johtaa jopa ähkyy. On tärkeää muistaa, että hevonen on saaliseläin ja ei tästä syystä näytä kipuaan helposti. Jos suuhun liittyviä selkeitä kipuoireita ilmenee (esim. syömisongelmat), on tilanne usein jo varsin paha.

Katse suuhun jo varsana

Nuorten hevosten hampaat olisi suositeltavaa tarkastaa ja hoitaa ensimmäisen kerran ennen kuin opetus aloitetaan, jotta mahdollisista hammaspiikeistä ei aiheudu varsalle kipua. Tämä on tärkeää, jottei varsa yhdistäisi kivun tunnetta kuolaimiin ja opetustilanteisiin. Kun hampaat tarkastetaan jo nuorella iällä, myös epänormaali purenta ja hampaiden vaihtumisessa esiintyvät ongelmat havaitaan ajoissa ja näistä mahdollisesti tulevaisuudessa aiheutuvat ongelmat voidaan minimoida suunnittelemalla vaadittavat hoitovälit tilanteen mukaan.

Miten hammashoito tehdään ?

Hammashoito tehdään rauhallisessa tilassa mieluiten käytävällä / vesikarsinassa kunnollisen suunavaajan kanssa. Suu huuhdellaan puhtaaksi rehusta, hampaat tutkitaan kauttaaltaan valon avulla ja tunnustellaan huolellisesti. Hevonen rauhoitetaan hammashoitoa varten, jotta leukanivelet eivät rasitu ja eläinlääkäri voi tehdä työnsä kunnolla. Hampaiden raspaus tarkoittaa käytännössä sitä, että muodostuneet hammaspiikit hiotaan pois ja lisäksi tasoitellaan mahdollisia purennan epätasaisuuksia. Tarvittava hoitoväli riippuu mm. hevosen iästä ja suun rakenteesta.

Kuinka usein hampaat pitää hoitaa?

Suurimmalle osalle normaalin purennan omaavista aikuisista hevosista riittää vuosittainen hammashoito. Tällöin hampaiden raspaus voidaan tehdä kätevästi aina esim. rokotuksen yhteydessä. Alkavat hammaspiikkiongelmät suussa aiheuttavat hevosille usein myös muutoksia ratsastettavuuteen / ajettavuuteen. Tästä syystä kilpailunomaisesti treenattavat hevoset ja kilpahevokset huolletaan pääsääntöisesti tiheämmällä 6 kk hoitovälillä jo ennaltaehkäisevästi mikä onkin varsin järkevää.

Nuoret alle 5-vuotiaat ja vanhat yli 15-vuotiaat hevoset on suositeltavaa hoitaa 6 kk välein. Nuorilla hampaiden vaihtuminen voi aiheuttaa ongelmia (mm. ratsastavat eli kiinni jääneet maitohampaat). Kun seurantaväli pidetään tiuhana, saadaan purennan ongelmat kiinni ja korjattua jo aikaisessa vaiheessa ennen kuin ne vaikuttavat esim. syömiseen. Vanhoilla hevosilla puolestaan esiintyy paljon erilaisia ikään liittyviä ongelmia suussa, joten näilläkin hoitoväli on suositeltavaa pitää noin puolessa vuodessa. Myös yleissairauksista kuten PPID:sta kärsivät hevoset hoidetaan 6 kk välein.

Oman ryhmänsä muodostavat erinäisistä purenta- ja hammasväliongelmistä kärsivät hevoset iästä riippumatta. Näiden hoitoväli määräytyy ongelman laadun mukaan. Myös hevoset joilla on jouduttu poistamaan hampaita vaativat useimmiten noin 3-4 kk hammashoitovälin. Ilman vastahampaan aiheuttamaa kulumaa poistetun hampaan vastahammas kasvaa nopeasti pituutta ilman vastahampaan aiheuttamaa kulutusta, erityisesti jos hevonen on vielä nuori. Porrasmainen epäsymmetria hammasrivissä aiheuttaa ongelmia koko muuhun purentaan ja syömiseen.

Hammashoito vuosittain: normaalipurentaiset 5-15- vuotiaat hevoset

Hammashoito 6 kk välein: kilpahevokset, alle 5-vuotiaat ja yli 15 -vuotiaat

Hammashoito 3-4 kk välein: purentavikaiset, puuttuvia hampaita, hammasväliongelmia